

Metsälainsäädännön uudistus ja muinaismuistolaki

Metsätalous ja kulttuuri –puuntuotanto kohtaa metsäkulttuurin
14.10.2009

Niina Riissanen
Maa- ja metsätalousministeriö

Voimassa oleva metsälaki

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään.

2 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. Lakia ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) luonnonsuojelulain nojalla muodostetuilla suojelualueilla;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella;
- 3) erämaalain mukaisilla alueilla muutoin kuin tämän lain 12 §:n 1 momentin osalta;
- 4) asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita;
- 6) alueilla, joilla on voimassa toimenpiderajoitus asemakaavan laatimiseksi.

Oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella tätä lakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetuilla alueilla.

Metsän hoitamisessa ja käyttämisessä on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 9, 29–35, 39, 42, 47–49, 55 ja 56 §:ssä sekä 10 luvussa taikka **muussa laissa säädetään**. Luonnonsuojelualueen perustamisesta, alueen liittamisestä luonnonsuojelualueeseen ja luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta on voimassa, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään.

Metsälain 2 §:n 3 mom. muutosesitys

Metsän hoitamisessa ja käyttämisessä on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä muinaismuistolain (295/1963) 1, 4, 5 ja 13–16 §:ssä, luonnonsuojelulain 5 a, 9, 29–35, 39, 42, 47–49, 55, 56 ja 57 a §:ssä sekä 10 luvussa taikka muussa laissa säädetään. Luonnonsuojelu-alueen perustamisesta, alueen liittamisestä luonnonsuojelualueeseen ja luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta on voimassa, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään.

Muinaismuistolaki

1 §

Kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

4 §

Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu sellainen maa-alue, joka on tarpeen jäännöksen säilymiseksi sekä jäännöksen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille. Aluetta, josta 1 momentissa on säädetty, nimitetään tässä laissa suoja-alueeksi.

5 §

Jos kiinteä muinaisjäännös suoja-alueineen on määrätty kiinteistötoimituksessa tai lunastettu, on siinä määrättyjä rajoja noudatettava.

Milloin muinaisjäännöksen rajoja ei ole määrätty siten kuin 1 momentissa on sanottu eikä muinaistieteellisen toimikunnan ja maanomistajan kesken niistä kirjallisesti sovita, lääninhallituksen asiana on muinaistieteellisen toimikunnan tai maanomistajan hakemuksesta vahvistaa rajat. Hakemukseen on liitettävä ehdotus muinaisjäännöksen rajoiksi, selvitys sen kiinteistön omistusoikeudesta, jolla muinaisjäännös sijaitsee, ote maarekisteristä ja jäännöksen sijaintipaikan osoittava luotettava kartta tai karttapiirros. Hakemuksesta on kuultava maanomistajaa, jos hakemuksen on tehnyt muinaistieteellinen toimikunta, ja muinaistieteellistä toimikuntaa, milloin hakemus on maanomistajan tekemä.

Jollei muinaisjäännöksen rajoja ole vahvistettu siten kuin edellä tässä pykälässä on sanottu, katsotaan rajojen kulkevan siten, että suoja-alueen leveydeksi tulee kaksi metriä luettuna jäännöksen näkyvissä olevista ulkoreunoista.

Muinaismuistolaki

13 §

Yleisen tien tekemistä, rautatien, kanavan tai lentokentän rakentamista, vesistön säännöstelyä tai muuta sellaista yleistä työhanketta taikka kaavoitusta suunniteltaessa on hyvissä ajoin otettava selko siitä, saattaako hankkeen tai kaavoituksen toimeenpaneminen tulla koskemaan kiinteää muinaisjäännöstä. Jos niin on laita, on siitä viipymättä ilmoitettava muinaistieteelliselle toimikunnalle asiasta neuvottelemista varten. Neuvottelussa on kuultava maanomistajaa.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa neuvottelussa ei päästä yksimielisyyteen, on muinaistieteellisen toimikunnan alistettava asia valtioneuvoston ratkaistavaksi.

14 §

Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja työn johdon viipymättä saatettava asia muinaistieteellisen toimikunnan tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten. Jos työ on sellainen kuin 13 §:ssä tarkoitetaan, on asiassa meneteltävä niin kuin mainitussa pykälässä on sanottu.

15 §

Milloin yleisen tai suurehkon yksityisen työhankkeen toteuttaminen koskee kiinteää muinaisjäännöstä siten, että siitä aiheutuu muinaisjäännöksen erityinen tutkiminen tai erityisiä toimenpiteitä sen säilyttämiseksi, on hankkeen toteuttajan korvattava tästä johtuvat kustannukset tai osallistuttava niihin, mikäli sitä olosuhteet huomioon ottaen ei ole katsottava kohtuuttomaksi.

Muinaismuistolaki

16 §

Sen, joka löytää rahan, asean, työkalun, koristeen, astian, kulkuvälineen tai muun sellaisen esineen, jonka omistajaa ei tiedetä ja mikä voidaan olettaa vähintään sadan vuoden vanhaksi, on viipymättä toimitettava esine sellaisenaan puhdistamattomana löytöpaikkaa sekä löytöön liittyviä olosuhteita koskevine tarkkoine tietoineen muinaistieteelliselle toimikunnalle. Jos on pelättävissä, että esine liikuteltaessa vahingoittuu, tai jos esinettä muutoin hankaluudetta ei voida toimittaa muinaistieteelliselle toimikunnalle, on löydöstä sille kuitenkin viipymättä ilmoitettava ja samalla annettava edellä mainitut tiedot.

Milloin esine löydetään suosta tai syvemmältä maasta tahi löytöpaikalla on kiinteää muinaisjäännöstä, niin kuin asuinpaikkaa tai kalmistoa osoittavia merkkejä, ei löytöpaikkaan saada enempää kajota, ennen kuin muinaistieteellinen toimikunta, jolle löydöstä viipymättä on ilmoitettava, tarvittaessa tutkittuaan paikan on asiasta määrännyt.

Mitä 1 tai 2 momentissa on sanottu esineestä, koskee myös esineen osaa.

Perustelut

Muinaismuistolain nojalla kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu sellainen maa-alue, joka on tarpeen jäännöksen säilymiseksi sekä jäännöksen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille (suoja-alue). Muinaismuistolaissa on säädetty menettelystä muinaisjäännöksen rajojen vahvistamiseksi. Jollei muinaisjäännöksen rajoja ole vahvistettu, on lain mukainen suoja-alueen vähimmäisleveys kaksi metriä luettuna jäännöksen näkyvissä olevista ulkoreunoista. Kaikki Suomen kiinteät muinaisjäännökset eivät ole vielä tunnettuja, vaan niitä löydetään jatkuvasti lisää. Muinaismuistolain 14 §:n mukaan, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja työn johdon viipymättä saatettava asia museoviraston tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten.

Perustelut

Voimassa olevassa metsälain 2 §:n 3 momentissa on säädetty noudatettavaksi metsän hoitamisessa ja käyttämisessä luonnonsuojelulain tiettyjä säännöksiä. Metsälain säännöksessä on lisäksi yleisviittaus muuhun lainsäädäntöön. Metsänhakuun yhteydessä esiintyy tilanteita, joissa on toimittava muinaismuistolain mukaisesti eli kyseinen laki sisältää velvoitteita yksityiselle toimijalle. Käytännön menettelyn selkeyttämiseksi ja toimijoiden informoimiseksi muinaismuistolain sisällöstä esitetään pykälän 3 momenttia täsmennettäväksi viittauksilla niihin muinaismuistolain säännöksiin, jotka sisältävät metsänomistajan tai muun toimijan välittömästi huomioon otettavia velvoitteita. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset muinaismuistolain 1, 4, 5 ja 13-16 §:ään.

Lausunnot

Säädösehdotusta kommentoi 10 tahoa

- Osassa viittausehdotuksia muuhun lainsäädäntöön

Museovirasto

- Säädösviittaukset valittu tarkoituksen mukaisesti
- Muutos omiaan edistämään muinaismuistolain noudattamista metsän hoitamisessa ja käyttämisessä

Muut

- Tarpeellista luoda korvausjärjestelmä
- Viittaus tarpeeton, lisää epätietoisuutta

Aikataulu

- Esitys metsälain muuttamisesta eduskuntaa joulukuussa 2009
- Laki voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu → 2010?

